

Jet van Vuuren

Het chateau

Karakter Uitgevers B.V.

Barneveld, 4 oktober 2002

Van onze verslaggever

DODE VROUW EN GEWONDE MAN

In een woning in het Gelderse dorp Barneveld is gisteren een dode vrouw gevonden. Zij is door messteken om het leven gekomen, liet de politie weten. Eerder haalden agenten in de buurt een bebloede man uit een vijver. De man, die niet in levensgevaar is, werd naar het ziekenhuis gebracht. Toen agenten naar de woning van de man gingen, troffen zij daar de vrouw aan. De politie sluit niet uit dat er nog een derde persoon bij het misdrijf betrokken is.

I

Margo

De espressomachine maakt een hels kabaal. Met een afwezige blik staart Margo naar het sissende apparaat waar geen koffie maar stoom uitkomt. Het waterreservoir is leeg.

‘Hé, kom op, waar zit jij met je gedachten?’ lijkt het ding haar toe te sissen. ‘Probeer nou eens één seconde niet aan hem te denken.’

Iedere ochtend dronken ze samen koffie.

‘Tegen jou kan ik niet op,’ hoort ze zichzelf weer plagend zeggen als Don zijn zoveelste dubbele espresso achteroversloeg. Zijn antwoord lag steevast besloten in een kus op haar wang. Een zachte streling langs haar haargrens en een stem die iets spannends in haar oor fluisterde. Als ze niet hoefde te werken liet ze zich vaak verleiden tot meer. Dan ont-aardden een paar zoenen al gauw in een hartstochtelijke vrij-partij.

Ooit had ze iets over haar seksleven aan een vriendin prijsgegeven. Ze had verteld over de speeltjes die zij en Don soms gebruikten, over hun beider passie voor ongekende

maar bovenal ongeremde paden bij hun seksavonturen en ze had haar vriendin gevraagd wat zij daarvan vond. De vraag bleek een regelrechte vergissing. De vrouw had haar vol ongelooft, ja zelfs minachtend aangekeken. Ze had haar wenkbrauwen gefronst en de leeftijd van Don geverifieerd. Daarop was Margo snel van onderwerp geswicht. Niet iedereen was na vijftwintig jaar huwelijk nog zo verliefd als zij.

Terwijl ze een kan water in het reservoir giet, voelt ze een traan langs haar neus lopen. Haar blik is troebel. Ze knippert met haar ogen. Zuchtend maant ze zich tot een eerder gemaakte afspraak met zichzelf. 'Niet steeds gaan janken,' mompelt ze met een brok in haar keel.

Met een dun besmeerde cracker tussen haar tanden en een espresso in haar ene hand trekt ze met de andere hand de schuifpui naar het terras open. De junizon verwarmt een deel van de overdekte buitenplaats. Uitgebloeide plantenresten van het jaar daarvoor steken kaal en dor uit de hardhouten terrasbakken. En hoewel er geen wolkje aan de lucht hangt en het een prachtige zomerse dag belooft te worden, kleurt voor Margo de hemel grijs.

Ze staart naar het stadse uitzicht waar de pannen van de daken als sappige sinaasappels liggen te blinken in de zon. Haar oog valt op de schaduwen van de schoorstenen. Even somber zijn voor haar de spelende kinderen beneden in het park. Hun vrolijke lach klinkt als een schreeuw van verdriet. Hun opgewekte stemmen schellen als doodsklokken door haar hoofd.

Niet langer kan ze dit aanhoren. En terwijl ze haar handen voor haar oren slaat draait ze zich om en snelt naar binnen. Met kracht slaat de deur in het slot. Een nieuwe tranenstroom komt op gang. De bril glijdt van haar neus. Als een

hordeloper die op zijn laatste krachten de finish bereikt sleept ze zichzelf naar de bank.

Verbergen moet ze zich. Niets meer horen, niets meer zien, weg van het geluid, weg van het leven. Ze rolt zich op, armen om haar benen, hoofd weggestopt in de kussens van de bank. Half in slaap laat ze de tijd verglijden.

Dan opeens hoort ze muziek. Vrolijke klanken als van een steelband kaatsen door de hoge, stille ruimte.

Ze opent haar ogen. Haar blik dwaalt naar buiten. Naar de strakblauwe lucht waar zwaluwen hun quickstep dansen op de maat van de muziek. Meteen realiseert ze zich dat de muziek niet van buiten komt maar uit haar eigen keuken. Verstrooid kijkt ze om. Telefoon? Wie dan?

Nogmaals galmt de melodie, opzwevend is het ritme. Met nietsziende ogen staart ze naar de plek waar het opgewekte deuntje vandaan komt. Ze moet iets doen. Iets wat ze kan, zoals opstaan en haar benen op de tegelvoer zetten, of haar bril schoonvegen om de wereld weer helder te kunnen zien. Ze moet naar de keukentafel lopen waar ze altijd samen... en nu nooit meer... Ze moet dat doen, dat kan ze best. Die melodie, iemand probeert haar te bereiken. Ze moet antwoorden. Wat is daar nou zo moeilijk aan? Waarom lijkt haar lichaam dat niet te begrijpen? Ze kan het, nee, ze kan het niet.

Plotseling stopt de steelband. Een halve seconde later klinkt de piep van de voicemail, er wordt iets ingesproken.

Ze beseft dat ze te laat is.

Vroeger zou haar nieuwsgierigheid haar onmiddellijk hebben doen opspringen. Vroeger was ze in twee, wat, in één grote stap bij de keukentafel geweest. Vroeger toen hij haar nog belde en ze immer druk waren met het stadse leven dat bol stond van concerten, etentjes, films of caféafspraken.

Hij had nooit dood mogen gaan. Niet iemand als Don. Op zijn leeftijd, nog zo boordevol levenslust. Een bruisend mens, een man om mee oud te worden. Haar liefste lieveling. Haar geluk en haar leven. Haar man.

Alice

‘Godvergeten klootzak. Eikel! Narcistische vreemdganger...’ briest Alice en met haar vlakke hand schuift ze tegen de rij met boeken van wijlen haar man Diederik. Onder een oorverdovend lawaai slaan de stoffige banden een voor een tegen de parketvloer. Uit sommige waaien briefjes, vergeelde stukjes papier met aantekeningen in zijn bekende schoonschrift.

Op de zo goed als lege boekenplank komt nu een gipsen buste tevoorschijn. Het is een klassieke replica. Alice had het beeldje ooit in het Allard Pierson Museum voor haar echtgenoot gekocht. Als verjaarscadeautje. Ze kan het zich nog goed herinneren; niet bepaald goedkoop was die namaak-kop. Ze had het gedaan uit liefde. In de hoop dat het geschenk iets voor hem zou betekenen, maar ook met de verwachting dat het hen weer dichterbij elkaar zou brengen. Dat hun relatie daardoor weer iets exclusiefs zou krijgen.

Ze kijkt naar de kop, ze gromt en opnieuw veegt ze met haar hand over de plank. ‘Smeerlap!’

De buste krijgt een zet. Het oude, wijze hoofd schiet met evenzoveel vaart als de boeken van de plank. Nog net op tijd doet Alice een stap opzij. Vlak voor haar voeten slaat het voorwerp aan stukken. Weifelend staart ze naar de scherven. Haar ogen vernauwen zich als een nieuwe herinnering aan Diederik omhoog borrelt. En terwijl ze daaraan terugdenkt

drukt de neus van haar klompschoen een deel van de buste tot poeder. Voldaan kijkt ze naar het resultaat.

Als er nog een scherf onder haar houten voetzool wordt verbrijzeld slaakt ze een diepe zucht. Hoewel de kamer al aardig leeg raakt, gaat het Alice niet snel genoeg. Ze was gewaarschuwd. Bovendien had ze deze klus niet alleen hoeven doen. Een van de gemeenteleden – een alleraardigste man met een verhuisbedrijf – had haar aangeboden te helpen.

‘De dozen zijn voor mijn rekening,’ had hij gezegd. ‘Zegt u maar waar het heen moet.’

Ze had toen willen gillen: ‘De vuilnisbelt’, maar nog net op tijd had ze die woorden kunnen inslikken. Schaapachtig had ze de man aangekeken en zogenaamd een traan weggepinkt toen ze hem bedankte voor het genereuze aanbod om honderd dozen te laten bezorgen. Nee, hij hoefde echt niemand te sturen om haar te helpen met inpakken, ze wilde op haar gemak de spullen van Diederik bij elkaar zoeken. Alles moest goed terechtkomen, had ze zo oprecht mogelijk uit haar strot weten te persen. Alles zou met de uiterste zorg en precisie door haar handen gaan. Zijn verzameling oude bijbels ging naar een bevriende antiquair, de vele bijbelcommentaren liet ze na aan de bibliotheek van de theologische faculteit en over de planken met belletristie mocht een middelbare school zich ontfermen. Ze had het zeer geloofwaardig weten te brengen. Troostend had een van de tweelingzonen een arm om zijn moeders schouder geslagen. Toen was het Alice echt te veel geworden; spontaan was ze in snikken uitgebarsten. Niet om die spullen van die bedrieglijke kwal, maar om haar schatten van zonen.

Als ze haar voet verzet, hoort ze het kraken. Dat voelt lekker. Zo lekker dat ze haar voet nog eens extra stevig op de scherf

laat draaien. Als een jonge deerne op het boerenbal danst ze haar klompdansen voor de boekenkast. En ze bonkt en ze kleppert en ze vloekt als nooit tevoren. O god, wat voelt dat bevrijdend. Sinds die huichelaar erin bleef, mag ze van zichzelf hardop vloeken. En alles wat ze aan scheldkanonnades kan bedenken, ja, alles maar dan ook alles waarvan ze haar hele huwelijkse leven verstockt was – simpelweg omdat een domineesvrouw nou eenmaal niet hoort te vloeken – heeft ze de laatste maanden dubbel en dwars ingehaald.

Nog tien dozen te gaan. Ze hapt naar adem; de klompdansen heeft haar lompe lijf verhit. Met grote stappen kloost ze naar het raam waar een zee van zonlicht door de vitrages valt. Als ze de statische stof van de gordijnen beetpakt om ze te openen voelt ze even een klein schokje. Ze deinst achteruit. Van schrik verliest ze bijna haar evenwicht. Nog net op tijd weet ze zichzelf te herstellen.

Het is de moeheid van de afgelopen maanden. Doorgaans is ze helemaal niet zo schrikachtig. ‘Alice, je bent een sterk mens, een beer van een vrouw,’ zei iemand na afloop van de uitvaartdienst. De opmerking, die positief bedoeld was, viel niet bepaald goed bij Alice. Zou hij het daarom met die schrielse wezentjes gedaan hebben, vroeg ze zich voor de zoveelste keer in haar leven af.

Ze wil er niet meer bij stilstaan. Het is eind juni en volop zomer. Alice opent het raam en steekt haar neus naar buiten om de zomerse lucht in te ademen.

Sinds Diederik tijdens de catechisatieles een beroerte kreeg en met spoed naar het streekziekenhuis werd overgebracht, brak voor Alice de zon door. En toen de schoft niet veel later aan de gevolgen van zijn herseninfarct overleed, kon ze het niet nalaten God in al zijn glorie te danken. De

lieve Heer had er dan misschien wat lang over gedaan, uiteindelijk had Hij haar gebed verhoord door haar van die ellendeling te verlossen.

Haar blik glijdt over het grote bureau dat de kamer domineert. Die bewaart ze voor het laatst. Nu eerst koffie. Met een ruk trekt ze de huishoudhandschoenen van haar vingers. Het gifgroene rubber belandt op de volle vuilniszak naast de boekenkast. In het voorbijgaan werpt ze een blik in de zak. En terwijl ze een van de haarlokken die voor haar ogen valt over haar hoofd naar achteren schuift, verschijnt er een wrang lachje rond haar mond. Een hoogblonde, zwaar opgemaakte vrouw kijkt haar vanuit de vuilniszak aan. Uitdagend likt de vrouw langs haar volle lippen. Haar zwartgelakte nagels drukken het bleke vlees van haar borsten omhoog. En hoewel de onderkant van het vrouwenlichaam schuilgaat onder een van de huishoudhandschoenen, weet Alice precies hoe het er daar beneden uitziet. Opgeschoren kutjes. Ontelbaar veel zijn er door haar handen gegaan. Hoeveel van die seksblaadjes heeft ze vandaag niet in de vuilniszak doen belanden?

Een harde blaf verstoort haar gepeins. Hondenpootjes krabben aan de deur. Verheugd kijkt ze op. 'Sjors! Maatje van me. Ja, kom maar, beestje,' roept Alice blij als ze de neus van haar golden retriever om de deur ziet verschijnen. Bijna was ze haar viervoeter vergeten.

Kwispelend duwt het dier zijn neus tegen de deur. In één uitgelaten sprong begroet hij zijn bazin.

'Och jongen, ben je wakker? Zullen we dan eerst maar even naar het bos gaan?'

Bij het woord 'bos' wordt het dier nog onstuimiger, zijn wankelende pootjes glijden over de gladde parketvloer. In

zijn enthousiasme botst hij tegen een van de antieke bidstoeltjes. Met een klap slaat het meubelstuk tegen de halflege boekenkast. Verschrikt kijken de hondenogen naar Alice, die nu in lachen uitbarst. Haar lach is schel en duivels hard.

‘Goed zo jongen, help jij me maar,’ roept ze als ze het dier bij zijn nekvel pakt en haar gezicht in de zachte hondenvacht drukt. ‘Heel goed van je. Ruim jij die troep van de dominee maar op. Van hem zullen wij nooit meer last hebben. Die gluiperd is hemelen.’

Debby

De zwarte legging is van vorig jaar. Daardoor krijgt Debby hem nauwelijks over haar billen. Ze is weer dikker geworden. Als ze de stof van het kledingstuk wat probeert op te rekken trekt ze er prompt een gat in.

‘Fok!’

Ze baalt. Via de spiegel tracht ze een blik op het ontstane leed te krijgen. Waar heeft ze dat lange shirt met die mooie verhullende plooitjes gelaten? Als ze die hier nu eens op aantrekt dan zie je niks van die buik, noch van het gat, laat staan van die kont.

Mopperend duikt ze terug in haar kledingkast, die uit één grote klerenberg bestaat. Niets ligt geordend. Sokken, maillots, leggings en bh's, alles wordt uit de lade van haar Ikea Pax geslingerd. Maar hoe ze ook zoekt, nergens vindt ze het bewuste T-shirt dat de boel zo mooi camoufleert.

Ze had er die bewuste dag meteen drie van moeten aanschaffen. Ach, als ze van tevoren had geweten dat ze daar

zo'n goed kledingadvies zou krijgen, dan was ze met een extra creditcard van huis gegaan.

Het idee was spontaan ontstaan. Een van de meiden – ze wist niet eens meer wie, maar het zal Lieke geweest zijn – had vlak na Brians dood gezegd: 'Mam, doe eens wat aan je uiterlijk. Nu pap dood is kun je daar best wat extra aandacht aan besteden.'

En terwijl Debby met een rood hoofd uit haar garderobekast tevoorschijn krabbelt, wordt ze bij die herinnering zowel verdrietig als blij. Als ze haar meiden toen niet had gehad... Het was al erg genoeg dat Lieke erbij was toen Brian onder aan de keldertrap werd gevonden. Al die schaamte die er door Debby's moederhart was gegaan op het moment dat Lieke belde en vertelde dat de politie en ambulance er waren. Als een speer was ze naar de kroeg gefietst.

Ze weet het nog goed. Het was een mooie nazomerdag eind september, daarom was ze niet in de auto gestapt maar had ze de fiets gepakt. Zodat ze sneller in de binnenstad was. Brian was die dag de deur uit voor zaken. Hij had een onverwacht bezoekje gebracht aan zijn kroeg. Het was druk, hoorde Debby later. Een van de medewerkers had vrij en het terras zat bomvol toen het bier op bleek. Brian zou de vaten wel even verwisselen. Had hij dat vroeger niet vaker gedaan?

Volgens de politie was hij door een klap op zijn hoofd om het leven gekomen. Debby had meteen aan het kelderluik gedacht. Een loodzwaar gevaarte dat te allen tijde vastgezet diende te worden. Deed je dat niet, dan liep je het risico dat het spontaan zou dichtklappen. Met alle gevolgen van dien. Brian wist het. Het was zijn eigen kroeg. En misschien dat hij juist daarom had nagelaten om het luik vast te zetten,

omdat hij eigenwijs was en dacht dat het hem niet zou overkomen.

Op slag dood, vertelde men aan Debby. En alsof dat het rouwproces iets zou verzachten zei men er direct achteraan dat hij niet had geleden.

Al ruim negen maanden geleden, denkt ze nu. Wat is er veel gebeurd in die tijd. Haar kleine meiden zijn opeens jonge vrouwen geworden, de kroeg is verkocht en zij is weer single.

‘Pas negenenveertig, mam,’ zei Merel laatst toen ze Debby in tranen voor de spiegel vond omdat ze zich oud en lelijk voelde. ‘Mam, ga daten.’ Ook zo’n opmerking die ze kon verwachten als ze klaagde over eenzaamheid. Daten kon altijd nog. Eerst maar eens door het rouwproces, vond ze. Maar als ze terugdenkt aan de woelige jaren met Brian, dan rouwt ze voornamelijk om zichzelf.

Een schuinsmarcheerder en een dronkenlap was Brian. Een man met losse handjes. Menig keer had Debby op het punt gestaan haar boeltje te pakken en met haar meiden te vertrekken. Toch bleef ze. Keer op keer. Niet alleen omdat Brian haar weer met zijn mooie kop en lieve praatjes wist te verleiden, maar meer omdat er domweg geen alternatief voor haar was om te scheiden. Zonder goede opleiding maakte ze vrijwel geen enkele kans op de arbeidsmarkt. Waar had ze van moeten leven? Dankzij Brians geld leidde ze een luxe leventje. Dat kon ze toch niet zomaar opgeven?

Ze had het altijd geweten. Vanaf de eerste dag dat ze voor die sexy blonde kop viel, wist ze dat de man niet kon deugen. Foute mannen, als een magneet trok Debby ze aan. Altijd al. Hoe slechter, hoe spannender. Ze kon het niet helpen, dat soort mannen maakten iets in haar wakker. Alsof

ze hen moest redden. Daar kon geen huisje-boompje-beestje-type tegenop. Daarom werd Brian een blijvertje. En hoewel hij al vrij snel na hun huwelijk vreemdging en hij haar verschillende malen met geweld op het hart drukte nooit vragen te stellen over zijn hoge inkomsten, bleef ze hem altijd trouw. Ze moest wel. Telkens wanneer ze na de zoveelste ruzie dreigde te vertrekken, dreigde hij met dat wat hen bond. Het geld en de kinderen. Geen cent alimentatie zou hij haar betalen als ze hem in de steek liet. En wat nog veel erger was: nooit zou ze haar kinderen terugzien. Dat idee was onverdraaglijk. Haar meiden waren haar alles. Tja, als die meiden er niet geweest waren, dan...

Opeens ontdekt ze het T-shirt dat ze zoekt. Opgelucht haalt ze adem, het spitten wordt beloond. Maar als ze het openvouwt en over haar hoofd trekt, ontdekt ze een bordeauxrode wijnvlek ter grootte van een bierviltje. De vlek zit precies ter hoogte van haar linkertepel.

‘Fok, fok, fok!’ gilt ze opnieuw en driftig smijt ze het kledingstuk terug in de kast. ‘Maar wat moet ik dán aan?’ klaagt ze.

‘Lukt het, mam?’

Debby schrikt als ze merkt dat Lieke pal achter haar staat. Ze voelt zich betrappt. Snel legt ze haar hand op het gat in de legging. Haar oudste dochter proest het uit als ze ziet waar het gat zit.

‘Zeg, mam, hoe lang geleden is het nu dat je met die andere vrouwen in dat blad stond?’

‘Ik weet het lieverd, ik moet minder snoepen.’

‘Of een afspraak maken met die twee vrouwen. Hadden jullie niet veel gemeen? Zouden jullie elkaar niet eens bel-len? Of mailen? Heb je dat al gedaan?’

Mijn schat, denkt Debby, als ze in de ogen van haar mooie, slanke dochter kijkt. Wat is ze toch doortastend.

‘Je hebt gelijk. Weet je wat? Ik ga die Margo nu meteen bellen.’

En terwijl Debby de daad bij het woord voegt en het nummer van Margo op haar smartphone intoetst, legt ze een arm om Liekes schouder.

‘Kom,’ zegt ze als ze iets heeft ingesproken op de voice-mail. ‘Het is lekker weer. Ik trek snel wat makkelijkjes aan en dan gaan jij en ik een terrasje pikken.’

Ik ben een man. Hoewel mijn gelaatstrekken zacht zijn, mijn lichaam tenger, mijn handen smal en mijn lange, golvende haar tot aan mijn schouders reikt, hoort ieder vrouwelijk kenmerk aan mijn lichaam bij een man. Het is dan ook geen uitzondering dat ik de blikken van zowel vrouwen als mannen op mijn Michelangelo-achtige verschijning voel rusten. Menigmaal zie ik mensen twifelen en omkijken, of hoor ik hen zich hardop afvragen: is dat een man? Vroeger deed me dat pijn, tegenwoordig laat het me koud. Tenslotte weet ik beter. Nooit heeft er bij mij enige twijfel over mijn sekse bestaan. Niet bij mij, wel bij mijn moeder.

Vanaf de dag dat ik geboren werd, of beter gezegd: vanaf het moment dat mijn moeder van mij zwanger raakte, wist zij zeker dat het dit keer om een meisje ging. Groot was haar vreugde toen ze mij – haar blonde, meisjesachtige engel – in haar armen hield. Ze heeft het me vaak verteld. Van de vroedvrouw die haar met een gezonde zoon feliciteerde en dat ze daar toen vreselijk hard om had moeten lachen. ‘Een zoon?’ had ze gezegd. ‘Welnee, mens, je vergist je. Zie je dan niet dat ik zojuist een prachtige dochter gebaard heb?’